

FARTÀRITX

sardatxo (veg. l'article del *DECat*) també és versemblant que els moros que arabitzaren Mallorca progressivament, sentint-hi la *d* romano-mossàrab, en part l'arabitzessin, com solien fer, en *t* emfàtica, i que vingui d'això la variant moderna.

A Mallorca mateix no sempre el nom devia conservar l'aspiració, per més que s'acabés pronunciant-la, convertida en *F-*; car amb *Fartàritx* es deu haver d'identificar l'«alqueria *Ardaarix*» o «*Addaarix* (Quadrado, 84, 457) que el *Rep.* inclou entre les d'Inca, vila situada a uns 15 km d'aquella possessió, el terme de la qual toca amb el de Pollença, i avui es troba entre els dos; per més que els moros hi poguessin contaminar una mica llurs mots '*ard* 'terra' i *ad-dâr* 'la casa'.

FAVÀRITX (Maó, Men. 8, f-3)

Regió extensa al nord del terme de Maó, des de Palafanguer i Biniarroga fins als horts de sa Cova, i des d'aquí cap a la font de na Vermella, Port d'Addaia i Mongofra.

També hi ha el Cap de Favàritx (8, b-g) anomenat igualment Punta de Capifort.

El *Pariatge* escrit l'any 1301⁵ registra *Insula Fanarig*, forma que ja fou qüestionada per mossèn Josep Salord⁶ el qual rebutja la grafia *Fanarig*, així com les etimologies proposades per Joan Ramis⁷ i per Francesc Camps i Mercadal, per creure que aquesta forma documental única era una lectura defectuosa de la *v* per la *n*.

Ara, E. Lourie⁸ basada en un document datat el 8 de setembre de 1290⁹ transcriu *Insula de Fanarix* (Fanarig).¹⁰

5. Florenci Sastre Portella ha pogut llegir el document autèntic del *Pariatge*, cosa que no pogueren fer els altres historiadors i lingüistes, i l'ha transcrit, a «Mayurqa», xx (1980), p. 151. De tota manera recordem la sàvia i acurada edició que l'eminent Mossèn Salord n'havia fet, i que comunicà a Coromines el 1964.

6. JOSEP SALORD I FARNÉS, *El Pariatge fet pel senyor rei En Jaume sobre la Pabordia i rectories de Menorca segons la còpia del Llibre Vermell* (Ciutadella de Menorca, Imp. Allès, 1961), p. 10, nota 4; *vid.* del mateix autor *El Pariatge*, «Monte Toro», núm. 161 (1961), i «Revista de Menorca», 1962, pp. 203-209.

7. JOAN RAMIS I RAMIS, *Extracto del arreglo llamado El Pariatge del Rey don Jaime III de Mallorca, sobre la Pabordia y rectorias de Menorca, acompañado de varias notas para su mejor aclaración* (Maó, Imp. Fàbregues, 1815), nota 25.

8. ELENA LOURIE, *La colonización cristiana de Menorca durante el reinado de Alfonso III el Liberal, rey de Aragón*, dins «Analecta Sacra Tarraconensia» (Barcelona, Balme-siana, 1983), p. 147.

9. Arxiu de la Corona d'Aragó, Reg. 83, f. 81v.

10. El rei Alfons, conqueridor de Menorca, l'any 1827 confirma la concessió feta per Pere de Libià i Pere Garcés de Nuz a Egili de Laçano, de quatre alqueries: Benisalu, Çalep, Abençalip i la *Insula de «Fanarix»*.